

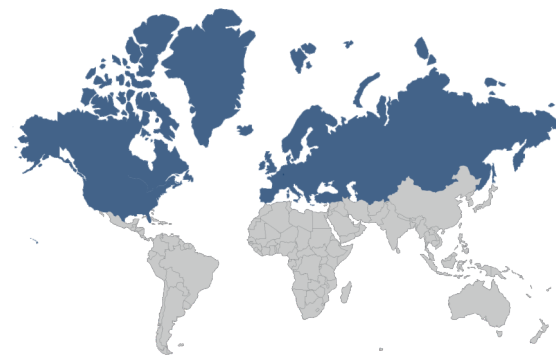

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

FUNDACJA
LEPSZA POLSKA

Zadanie publiczne „Regionalna pozycja Polski
w czasach globalnych napięć i rywalizacji
- wyzwania dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego”
finansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP
w konkursie „Dyplomacja Publiczna 2022”

OBWE.PL

OD VANCOUVER DO WŁADYWOSTOKU

LABORATORIUM DYPLOMACJI WIELOSTRONNEJ

KARTA INTERESARIUSZA

MINISTROWIE OBRONY

KONTEKST

Zróźnicowanie sytuacji państw członkowskich OBWE w zakresie ich przynależności (bądź braku przynależności) do sojuszy militarno-obronnych, powoduje, że z perspektywy całej Organizacji szczególne znaczenie mają tzw. mechanizmy, zwłaszcza związane z wymiarem polityczno-wojskowym.

Aktualny **mechanizm redukcji ryzyka** został zapisany w Karcie Bezpieczeństwa Europejskiego z 1999 r. Obejmuje trzy procedury: **Mechanizm konsultacji i współpracy w zakresie nietypowych działań wojskowych**, który jest uruchamiany w sytuacji wystąpienia niepokojących, niezaplanowanych i nie zgłoszonych wcześniej innym uczestnikom ruchów wojsk. Państwo, które uzna takie działania za zagrożenie dla własnego bezpieczeństwa, może prosić o wyjaśnienie ze strony państwa, na terenie którego takie ruchy wojsk mają miejsce, a odpowiedź powinna być udzielona w przeciągu 48 godzin. Jeśli tak się nie stanie, wtedy zainteresowane państwo może zażądać spotkania, a jeśli i w ten sposób sprawa nie zostanie wyjaśniona, w ostatniej fazie możliwe jest zażądanie spotkania wszystkich państw Organizacji celem rozwiązania sytuacji.

Mechanizm dotyczący organizowania wizyt w celu **rozwiązania obaw związanych z działaniami wojskowymi**. Zakłada on, że państwo przeprowadzające na swoim terytorium ćwiczenia wojskowe dobrowolnie zaprasza obserwatorów z innych państw, aby w ten sposób zmanifestować brak złej woli i złych zamiarów.

Mechanizm **współpracy w zakresie incydentów niebezpiecznych o charakterze wojskowym**. Każde państwo, na terenie którego dojdzie do takiej sytuacji, powinno poinformować i udzielić wyjaśnień pozostałym państwom za pośrednictwem ustanowionych w tym celu punktów kontaktowych, i w ten sposób uniknąć nieporozumień i potencjalnej eskalacji.

Organizacja rozwinęła i stosuje również dwa mechanizmy w zakresie wczesnego ostrzegania: **mechanizm berliński** (1991 r.). Ma on ogólny charakter i może zostać uruchomiony w przypadku poważnych zakłóceń zagrażających pokojowi, bezpieczeństwu i stabilności. Każde państwo ma prawo wnioskować do innych państw o wyjaśnienia, jeśli uzna, że taka sytuacja zaistniała. Aktualnie zajmowanie się sytuacjami nadzwyczajnymi i ich ocena leżą w gestii Stałej Rady bez konieczności formalnego uruchamiania mechanizmu.

Mechanizm wczesnego ostrzegania i działań zapobiegawczych (1992 r.), zakłada możliwość informowania Wysokiej Rady o sytuacjach, które mają potencjał do przekształcenia się w konflikty, w tym konflikty zbrojne. Prawo dokonania takiego zgłoszenia mają m.in. państwa bezpośrednio zaangażowane w dany spór lub grupa min. 11 państw niezaangażowanych bezpośrednio w daną sytuację.

CEL

Przegląd mechanizmów i ich uproszczenie, zmiany w systemie podejmowania decyzji o ich uruchomieniu, rozważenie wprowadzenia sankcji na państwa za brak współpracy w zakresie realizacji mechanizmów.